

TALLINNA NÕMME GÜMNAASIUM

KADI SINK

MINU PÕLVKOND JA SELLE TULEVIK EESTIS

JUHENDAJA: EVELIN VANASELJA

Me oleme indigolapsed. Meil puudub vastutustunne. Me tuhiseme vaimupimedusse. Me ammutame energiat uuest infost. Me oleme mugavad ja lihtsad. Me oleme eneseteadlikud ja sõltumatud. Me oleme rahulolematud. Meil puuduvad eelarvamused. Me tuleme tagasi.

Minu põlvkond on omandanud Louis XV suhtumise. Olgu öeldud, et pean silmas n-ö Harju keskmist või halli massi. Riigiasjad meid eriti ei huvita, tegeleme lõbusa elu, vanemate rahakoti tühjendamisega ja elame põhimõtte järgi „Pärast mind tulgu või veeuputus¹”. Vanem generatsioon lohutab, et nooruses heideti neilegi uljaspäisust ette, kuid vangutab iga meie „eksimuse” juures pead. Mis me siis õieti oleme? Tavalised noored? Või siiski võngume teisel sagedusel ja põleme eredama leegiga?

Võib-olla seletab meie käitumist ja olekut kõige paremini aeg, millal me sündisime – Nõukogude Liit oli oma asjad kokku pakkinud enne, kui meie saabusime. Seega oleme oma juured laiali ajanud EESTI mullas. Kahjuks aga ei oska me hoolikalt väetatud pinnast hinnata. Me isegi ju ei sobi sellesse maakoore huumusrikka kihi keskonda. Hea meelega laotaksime juured laiali näiteks Fujitsu-Siemensi *laptopi* laadijates, mille väljundvool on 19V ; 4,22 A. Me oleme indigolapsed. Kas see on järgmine aste inimkonna evolutsiooniredelil? Me usume, et väärime siinolemist ning oleme üllatunud, kui teised seda arvamust ei jaga.

Ma leian siunamisele „tänapäeva noorus on hukas” veel ühe seletuse: me oleme esimesed, keda kasvatab n-ö terve ja õiges suunas arenev ühiskond. See lollus, millega tegeleme, on ilmselt terve, edumeelse ja läbipaistva ühiskonna peegel. Kogu süsteem enne meid oli ju vigane: oli peale surutud kord, kindlad reeglid ja üldlevinud arusaamad. Oli raudne arusaam sellest, mis õige ja mis vale. Nõukogude inimene oli kesksuost ja paljunes pooldumise teel. See ongi vigane, vigane süsteem. Minu põlvkonnale ei ole ette maalitud

¹ Louis XV tsitaat "Pärast meid tulgu või veeuputus!"

õiget ega valet, musta ega valget. Meid õpetatakse tolereerima kõike: vähemusrahvaid, teisi rasse, erinevaid stiile ja mõttemaailmu. [1]

Elan ajastul, kus sigadused peenete sõnadega on lubatud ning kuldne kesktee kõige enam hinnatud. See kuldne kesktee on enamasti kindel soov saada edukaks. Tundub, et edukus on ainuke eesmärk, mille poole minu põlvkond pürgib. Eelkäijates tekitab taoline suhtumine pahameelt – kuidas me siis ei taha luua peresid? Kuidas mahub ühe pea sisse nii palju lollust ja mis meist niimoodi saab? Me oleme esimene põlvkond, kes meeheitlikult oma kasukatelt melanhoolia lumevaipa ära üritab pühkida. Me oleme põlvkond, kus valitseb vabadus.

Terve ühiskond või mitte, minu silmis teeb liigne vabadus lolliks. Nagu Juhan Peegel on tõdenud: „Mida suurem on vabadus, seda suurem on vastutus”². Aga vastutustunnet ei ole meile keegi õpetanud. Nii elementaarne kui see loomuomadus ka ei tunduks, on kohuse- ja vastutustunne siiski õppimise küsimus. Aga kes seda õpetama peaks? Meie vanemad? Või hoopis kool? Meie emad ja isad on nüüdseks avastanud ärimaailma: seljad higised, pürgitakse hea elatusaseme poole ja kasvatamine jäetakse kooli hooleks. Kool aga keskendub oma iganenud kavaga pigem mälumahu suurendamisele kui noortele tavapärase käitumisharjumuste sisse süstimisele. Niisiis õpime kõigest ümbritsevast, õpime avastama, õpime bussipeatustesse kritseldatud grafititest, õpime kaasõpilastelt, kes vahetundidel kooli aianurgas suitsetamas käivad. Õpime kõigest, mida 21. sajand meile pakkuda suudab. Mõned meist vaatavad kuidas-mitte-käituda pilguga ning teevad järeldused omandatud teooria põhjal, teised tormavad kõike omal nahal järgi katsetama. Head ja halvad koogid küpsetatakse samade retseptide järgi.

Meile on antud kõige paremad võimalused. Meie võimaluste eest võitlevad need, kes enne meid kannatasid. Meie ise aga istume hommikuti rolleritele, sõidame kooli ja võitleme selle eest, et täna varem koju saaks. Kool toob ainult kohustusi ja milleks meile mured?! Ma juba eile võtsin ju nõud nõudepesumasinas välja ning lõppude lõpuks ei jõua mina ka kõikide globaalprobleemidega tegeleda. Aga miks me ikkagi päevast päeva koolipingis oma tunde ära saadame? Sest me tahame paberit. Paberit, millega lipata ülikooli poole, et seal omakorda mõned aastad venida. Teate, miks? Et kätte saada järgmist paberit. Tunnistust, mis kõneleb kõrgharidusest ja teeb meid elus edukaks. Iseenesest. Mitte teadmised ei ole investeering tulevikku. Lõputunnistused on investeering tulevikku. See on minu põlvkonna hoiak.

... Pärast tunde istume uuesti rolleritele, aga me ei lähe koju. Tuhiseme hoopis 70 km/h vaimupimedusse. Koos terve oma põlvkonnaga.

² Juhan Peegel'i tsitaat

Aga õnneks ei ole vaimupimedus probleem. See on trend – nagu surnud kalad loksume kohustuslikult vooluga kaasa. Mõni meist teeb isegi abituid katseid vastuvoolu ujuda. Tavaliselt need, kes sööklas üksinda laua taga istuvad. Võib-olla peaksin selliseid vaatama kui sangareid, aga minu meelest on nad äraütlemata rumalad. Pole midagi lihtsamat kui vaimupimedas ühiskonnas populaarsuse kogumine. Ei mängi rolli sinu iseloom ega see, kui palju on Jumal sind ilusa väljanägemisega õnnistatud, sest rolli mängib virtuaalne elu. Loeb elu internetis, elu Facebookis. Loeb see, kui palju *like*'sid sa oma piltide alla kogud. Ja eksponeeritav pilt ei pea sinust endast olema. See võib olla hoopis pilt sinu uutest jalavarjudest või kõrvaklappidest. Lisaks loeb see, kui tabavaid staatuseid sa oma seinale oskad lisada – „Laulupidu oli ÜLI VINGE” – ja odav kuulsus kukub iseenesest sülle. Sa ei pea isegi mõtlema, et liide *üli*- kirjutatakse järgmise sõnaga kokku. Kedagi ei huvita. Käisid laulupeol, oled eestlane, informeerid sellest teisi ja väärivad kiitust. Vaba ligipääs uuele informatsioonile on muutnud meid palju eneseteadlikumaks ja sõltumatumaks. Minu põlvkond ammutab oma igapäevast energiat uuest infost.

Oh, ja muidugi ei saa ma mainimata jätta ahelpostitusi stiilis „kas tead, et arengupeatusega lapsed ei ole haiged. Et arengupeatusega lapsed ei... oota, mitte et neid ravitakse, vaid seda, et sina ja mina tunnustame neid sellisena nagu nad on. 90% minu sõpradest ei kopeeri seda oma seinale kas või tunniks. Kas sina võiksid olla üks 10%-st?”. Minu põlvkond on täis häid inimesi, kelle osaks võimekad lennud ja kindel plaan korda saata suuri tegusid. Me õpetame üksteist inimesi hindama isegi juhul, kui meie maailmapilt ja väärtushinnangud ei kattu. Meile on osaks saanud tohutult hea kohanemis- ja vastuvõtuvõime. Teist stiili inimesed on pigem huvitavad ja erilised kui imelikud ning vastuvõtmatud. Seguneme aina multikultuursemaks ja võtame uusi kombeid üha lihtsamini omaks. Ameerikas kommertsialiseeritud 31. oktoobril peetav halloween leiab suuremat vastukaja kui Eesti kultuuripärandi mardi- või kadripäev. Minu põlvkonnal puuduvad eelarvamused. Kõik uus on väärt avastamist ja ise maitsemist. Tolereerime maailma mitmekesisust ja see teeb meist healoomulised inimesed. Head ja õilsad inimesed on ju väärt tunnustamist. Vähemalt meie usume nii. Tunnustamist mitte pai ega hea sõnaga, vaid *like*'dega. Kahjuks ei ole enamus meist valmis ette võtma teiste aitamiseks midagi, mis kaasab lahkumist soojalt arvutitoolilt. Minu põlvkond on mugav ja lihtne.

See pidev ninapidi arvutis olemine on andnud meile ühe suure plussi – teadmised tehnikavaldkonnas. Usun, et minu põlvkonnale ei ole siin vastast. Vähemalt veel mitte. Meie vanemad vajavad uute telefonide ostmisel meie nõuannet ja otsivad pool minutit Youtube's stopp-nuppu. See tekitab tunde, et ei olegi mõtet võtta eeskujut nendelt, kes tänapäeva

maailmas hakkama ei saa. Pigem oleme meie need, kes vanematel kiiresti arenevas ühiskonnas sammu aitavad pidada. Sellest tuleneb ootus, et meid koheldataks kui võrdseid. Minu põlvkond on üleskasvanud ja arenenud koos DVD-mängijate, *touchscreenide* ja nutitelefonidega, mis on targemad kui meie ise. Ilmselt on tehnika ala, millega end ajalukku kirjutame. See on minu põlvkonna tulevik. See on see, mida hinnata oskame. Mäletame häguselt aega, millal sõbra välja kutsumiseks pidi tema maja ette lonkima ja lootma, et kutsutav kodus igavleb. Milline tohutu ajakulu! Mäletame infosulus elamist, mis sellest, et see mõiste oma täies väärtuses ka meile endile võõras on. Nüüd vähemalt teame, mis on mugavus. Aga me teame, et saab veel paremaks minna. Ja saab lihtsamaks minna. Selle nimel oleme valmis tegema samme edasiarenguks. [2]

Kui me oma teadmised ja tahtmised tehnikamaailmas loodusega kooskõlla viime, võivad need sammud olla igavikulised. See rada võib viia uue maailma avastamiseni. Kuid kahe väikse sammuga üle kuristiku ei astu, peame veel palju pingutama ja vaeva nägema. Kui me iseendale telliskivide ja mördiga ma-ei-saa-hakkama müüri ette ei ehita, viib tee kaugele. Oma tahtmise kinnisilmi tagaajamine ei tekita mulle ja minu eakaaslastele peavalu, sest oskame nõuda ja oleme revolutsioonilised. Aga iga revolutsioon on rünnak eelmiste põlvkondade väärtushinnangutele. Oskame väikese lapse kombel ajada oma jonni seni, kuni viimnegi iha ja vajadus on rahuldatud. See on ilmselgelt edasiviiv jõud. Rahulolematus on edasiviiv jõud. Seesama rahulolematus kutsus 19. sajandi keskel esile ärkamisaja. Ja seesama rahulolematus on läbi maailma ajaloo pannud inimesi tegema kannapöördeid oma tõekspidamistes. Alati on tulnud keegi, keda ei rahulda kõik eelnevad dogmad. Janu uute liikumiste järele aina kasvab. Aga kus jada peatub, millal tekib seisak ja hetk, mil kogu senine areng tagasi pöördub?

Rahulolematusest on hea edasi minna mõttejärjega, mis viib teemani „Minu põlvkonna tulevik Eestis”. Mul hakkab seest pitsitama ja sõnad takerduvad kurku, kui olen sunnitud teistele tunnistama, et mina ei usu. Ma ei usu oma tulevikku Eestis. Esimesel võimalusel tõttan gümnaasiumi lõputunnistusega välismaa ülikoolide poole. Võib-olla ei ole asi isegi mitte niivõrd Eestis endas, kui uskumuses, et kusagil mujal on ikkagi parem. Et võib-olla seal kaugel ei ole inimesed nakatunud sellesse põhjamaisesse kurbusesse. Ja vahest on melanhoolia siiski vaid eesti kultuuri pärusmaa? See lahkumise tahe teeb minust äraandja. Teeb minust apaatse eestlase, kes tiksus agoonias homsesse, pilk suunatud väljaspoole riigipiiri. Aga ma siiralt usun, et kui ma õpiksin kusagil mujal, kuidas olla rõõmsam ja parem inimene (ka väljaspool Facebooki), siis vahest oskaksin tagasi tülles teistelegi rohkem anda. Õpetaksin nemadki uuesti hingama. Naljakkal kombel ei luba see Läänemere idakallas end

igaveseks siiski maha jätta. Miski ikka tooks nagu tagasi. Olgu siis tagasi tulemise põhjuseks igatsus täpitahtede järele, sõbrad, perekond või rõsked sügishommikud, mis end udu sisse armastavad ära peita. Noorus on seiklemise, riskimise ja eneseotsimise aeg. Aga me tuleme tagasi. Me kõik tuleme tagasi.

KIRJANDUS

1. *Vihalemm, Jaan* 2011. Suuliselt autorile.

2. *Kõnnussaar, Tiit* 2010. Indigolapsed või väikesed türannid?

<http://www.ekspress.ee/news/areen/raamatud/indigolapsed-voi-vaikesed-turannid.d?id=29140243>.